

GRZEGORZ KAMIL SZCZECINA

**PAWEŁ GAWRON, KS. JERZY POPIEŁUSZKO – ŚWIADEK
BOŻEGO MIŁOSIERDZIA. ROZWAŻANIA NA TRZECIE
PIĄTKI MIESIĄCA, WYDAWNICTWO ŚW. STANISŁAWA
BM, KRAKÓW 2018, SS. 120, ISBN 978-83-7422-902-9**

Rok Miłosierdzia, który w Kościele powszechnym trwał od 8 grudnia 2015 r. do 20 listopada 2016 r., był szczególnym czasem łaski, a także okazją do refleksji nad Bożą miłością oraz sprawiedliwością względem człowieka. Owemu wymiarowi poświęcono wówczas wiele konferencji, tekstów naukowych, na nowo odżył kult Miłosierdzia Bożego poprzez wiele nabożeństw w świątyniach, a zwłaszcza w tzw. kościołach stacyjnych. Również na rynku wydawniczym pojawiło się wówczas wiele publikacji poświęconych owemu tematowi, tych dewocyjnych, okolicznościowych jak i popularnonaukowych czy teologicznych analiz. Owocem tego ważnego czasu w Kościele jest również wiele pozycji wydawniczych, które oscylują wokół tematu Bożego Miłosierdzia, a zostały opublikowane po 2016 roku. Coraz to można natknąć się na książki, filmy czy powszechne broszury traktujące o samym przymiocie Stwórcy czy kulcie. W tym kontekście na uwagę zasługuje publikacja ks. dra Pawła Garwona pt. *Ks. Jerzy Popiełuszko – świadek Bożego Miłosierdzia. Rozważania na trzecie piątki miesiąca*¹. Została ona opublikowana przez krakowskie Wydawnictwo św. Stanisława BM w 2018 roku.

Należy zauważyć, iż recenzowana pozycja wpisuje się w szerszy kontekst tematyki, którą przez lata zajmuje się Autor. Ks. Paweł Gawron na łamach krakowskich

1. Ks. dr P. Gawron (ur. 1969 r.), proboszcz par. św. Stanisława Bpa i Męczennika w Krakowie.

„Materiałów Homiletycznych” publikował wiele tekstów poświęconych Bożemu Miłosierdziu. Temu też tematowi poświęcił on swoją pozycję wydawniczą z 2016 roku. Stanowi ona zbiór rozmyślań pt. *Słudzy miłosierdzia. Rozważania na trzecie piątki miesiąca*. Warto podkreślić, iż wspomniana pozycja poświęcona była konkretnym polskim świętym, jako świadkom miłosierdzia. Niejako kontynuacją tegoż dzieła jest recenzowana publikacja, która tym razem została poświęcona męczennikowi komunizmu – bł. ks. Jerzemu Popiełuszce, żoliborskiemu kaznodziei, świadczącemu w przepowiadaniu oraz działalności o Bożej Miłości.

Dotychczas o kapelanie „Solidarności” napisano już wiele, należy on do najpopularniejszych polskich błogosławionych, zwłaszcza współczesnych. Często więc różnorakie opracowania jemu poświęcone powielają fakty. Wielokrotnie wydawano również jego kazania z Mszy św. za Ojczyznę. Osobnym tematem są tutaj wydania rozważań w oparciu o nauczanie ks. Popiełuszki. Na tle licznych publikacji na temat miłosierdzia recenzowana pozycja ks. Pawła Gawrona wyróżnia się. Chodzi o wymiar praktyczny. Autor nie pisze tylko o życiu męczennika, ideach czy teoriach, lecz przeprowadza czytelnika przez meandry tajemnicy miłosierdzia, w oparciu o życie warszawskiego kaznodziei. Owo ujęcie jest *novum* na rynku wydawniczym zasługującym na uwagę i analizę.

Jak w „Słowie wstępnym” zauważył ks. Marcin Cholewa: „Niniejsza książka to owoc trzyletniej, bliskiej i owocnej współpracy jej autora z bł. ks. Jerzym Popiełuską. Wybór tej postaci do przeprowadzenia 28 spotkań był niezwykle trafny z kilku powodów. Po pierwsze dlatego, że oczekujemy na kanonizację ks. Jerzego, a w takiej sytuacji pochylenie się nad jego osobistą relacją do Miłosiernego jest niezwykle twórcze. To on przecież tak czytelnie swoim życiem pokazał, że można ramię w ramię wędrować z Miłosiernym w niemiłosiernym świecie i tą wędrówką zachwycić miliony. Po drugie, dlatego iż mamy świadomość, że ogłoszony przez papieża Franciszka Rok Miłosierdzia, choć oficjalnie dobiegł końca, to jednak w refleksji religijnej nie powinien być zamknięty, ale właśnie coraz głębiej przeżywany. Po trzecie zaś dlatego, że bł. ks. Jerzy Popiełuszko dla niewielu jest autorytetem w dziedzinie Bożego miłosierdzia, jest to wciąż nieodkryty wymiar jego wielkiego serca” (s. 5).

Recenzowana pozycja wydawnicza jest więc zbiorem 28 rozważań poświęconych konkretnym zagadnieniom religijno-społecznym w oparciu o kolejne etapy życia męczennika komunizmu, a także przejawy jego działalności. Każdy z tematów został omówiony w specjalnym kluczu: „1. Tytułem wstępu”, „2. Nota biograficzna”, „3. Współczesne problemy wychowania”, „4. Ku konkluzji”. Zdecydowanie punkty poświęcone życiu ks. Popiełuszki przeważają w rozpiętości tekstu nad pozostałymi, co jest zrozumiałym w tym przypadku, gdyż to one stanowią podstawę w rozważaniach. Warto zaznaczyć, iż tekst owej noty został przygotowany w oparciu o konkretne źródła, co zostało zaznaczone w formie przypisów. Z kolei pozostałe punkty w każdym z tematów rozważań opracowano jak najbardziej

starannie i poprawnie teologicznie. Trzeba zaznaczyć, iż zostały one sporządzone prostym językiem, co jest ważne, gdyż publikacja ze względu na swój charakter jest skierowana do każdego rodzaju odbiorców.

W recenzowanej pozycji nie sposób doszukać się znacznych uchybień czy błędów interpretacyjnych. Jednakże dopowiedzenia bądź wyjaśnienia wymaga kilka fragmentów publikacji. Na stronie 6 i 7, gdzie mowa o pierwotnym imieniu błogosławionego – Alfons, wskazano że jego wybór spowodowany był lekturą rozważań o św. Alfonsie M. Liguori przez Mariannę Popiełuszkę. Przywołano również cytaty z jej wypowiedzi, iż wybór pierwotnego imienia późniejszego warszawskiego kapłana był również spowodowany pamięcią rodzinną o bracie matki, noszącym to samo imię. Ów fakt wymaga dopowiedzenia, gdyż jest on niezwykle ważny w kwestii budowy tożsamości narodowej ks. Jerzego, a przede wszystkim rodziny Popiełuszków. Wujek męczennika – Alfons Gnidziejko był żołnierzem Armii Krajowej, działał w ramach trzeciej drużyny drugiej kompanii okręgu Suchowola. W czasie próby zbrojnego odbicia towarzysza broni został on zabity przez Rosjan w kwietniu 1945 roku. Pamięć o zabitym, młodym żołnierzu, była podstawą w pamięci historycznej Popiełuszków. Dlatego też ów fakt był fundamentem w formacji patriotycznej późniejszego kaznodziei. Na 28 stronie zawarto informację o złym stanie zdrowia kleroika Popiełuszki po powrocie z obowiązkowej służby wojskowej. Wskazano tutaj na sytuację z hospitalizacji błogosławionego, kiedy to „podczas nocnego obchodu sal, siostra zakonna Salomea, która pracowała na oddziale jako pielęgniarka, zauważyła, że Alek jest nieprzytomny i ma krwotok” (s. 28). Wskazano również, że o szczególną pomoc lekarzy zwrócił się ówczesny metropolita Warszawy i Gniezna, prymas kard. Stefan Wyszyński. Niestety, nie podano informacji źródła, z którego korzystano w tej kwestii, a stanowi ona ważne *novum*, co do powszechnych wiadomości związanych z tym epizodem życia ks. Popiełuszki. Mankamentem jest brak przypisów przy kolejnych cytatach, których w publikacji jest wiele. Odnośniki do źródeł zostały wskazane tylko na kilku stronach (m.in. s. 37).

Reasumując recenzję publikacji ks. Pawła Gawrona pt. *Ks. Jerzy Popiełuszko – świadek Bożego Miłosierdzia. Rozważania na trzecie piątki miesiąca*, należy wskazać, iż została ona rzetelnie przygotowana. Temat i cel publikacji, jako tekstów do rozważań, uwarunkował konkretne elementy opracowania. Dlatego też, pomimo ograniczonych możliwości tekstowych, trzeba przyznać, że biografia męczennika została bogato przedstawiona. Ważnym zabiegiem było przywołanie relacji wielu świadków życia oraz działalności bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Pozycja wydawnicza została opublikowana w dobrej szacie graficznej. Jednak minusem jest brak tzw. spisu treści, który ułatwiłby szybkie odszukanie kolejno analizowanych tematów rozważań.

W kontekście aspektu przesłania Bożego Miłosierdzia zawartego w życiu i nauczaniu męczennika komunizmu, należy zaznaczyć, iż był on wyjątkowym apostołem Bożej Miłości w czasach sobie współczesnych. Jego postawa i oddanie dla

wielu było źródłem przetrwania materialnego, a przede wszystkim duchowego. Wielu doprowadził do żywej wiary. Owoce jego posługi duszpastersko-społecznej m.in. Msze św. za Ojczyznę były czasem, który po latach przez uczestniczących w nich był określany jako „dwie godziny wolności”, „wyspy wolności” czy „enklawa wolności”. Ówczesna sytuacja społeczno-polityczna w kraju była sposobnością i przestrzenią, w której bł. ks. Jerzego Popiełuszko odnalazł się jako gorliwy duszpasterz i patriota. Błogosławiony w swoich „żoliborskich kazaniach” wyrażał troskę o człowieka, jego prawa, godność i wielkość, ale i zabiegał, by Polacy umieli czynić i świadczyć Boże Miłosierdzie każdemu człowiekowi: „Chrześcijaninowi nie może wystarczyć tylko potępienie zła, kłamstwa, tchórzostwa, zniewalania, nienawiści, przemocy. Ale chrześcijanin musi być prawdziwym świadkiem, rzecznikiem i obrońcą sprawiedliwości, dobra, prawdy, wolności i miłości. O te wartości musi odważnie się upominać dla siebie i innych”. Pochylając się nad każdym człowiekiem, ks. Popiełuszko dodawał sił do zwyciężania zła dobrem, sam będąc tego niedoścignionym wzorem. W jego życiu na szczególną uwagę i szacunek zasługuje to, że nie było rozdzwieniu pomiędzy tym, co mówił, a tym, co robił. Niespotykana odwaga i niestrudzona rola głoszenia prawdy, wolności, sprawiedliwości, cnoty męstwa i miłości przez księdza Jerzego, w czasie szczególnego zniewolenia polskiego narodu, były „żoliborskim wołaniem” o Boże Miłosierdzie, świadctwem go i troski, by chrześcijanie pomimo zniewolenia komunistycznego byli świadkami i apostołami Miłosierdzia. Ta postawa doprowadziła ks. Jerzego do złożenia ofiary ze swojego życia w męczeński sposób, by jeszcze dobitniej podkreślić swą miłość do Boga, drugiego człowieka i Ojczyzny. Wszystko to zostało wyrażone w publikacji ks. Pawła Gawrona i zaprezentowane również jako treść do szczególnych duchowych rozważań o Miłosierdziu Bożym.

Postawa miłosierdzia, którą bł. ks. Jerzy Popiełuszko prezentował, stawała się wyrazem Bożego Miłosierdzia do człowieka. Świętość żoliborskiego kaznodziei zrodziła się w prostej, oddanej pomocy bliźniemu. Nie pozostał On obojętny na ludzką niedolę, ale stając w obronie podstawowych wartości społecznych, umiał także nieść miłosierdzie w konkretną rzeczywistość potrzebujących pomocy. Pełniąc miłosierdzie, ksiądz Jerzy ukazał najpełniej styl życia chrześcijanina.